

The role of urban management in the development of worn-out structures with a sustainable development approach from the perspective of citizens, Case study of historical context of Bushehr

Gholamreza Amininejad ¹, Mohammad Gholami², Abouzar Ataiefar³

1. Assistant Professor of Department of Economic, Social and Agricultural Research, Bushehr Province Agriculture and Natural Resources Research and Education Center, Agricultural Research, Education and Extension Organization, Bushehr, Iran.

E: gh.amininejad@pnu.ac.ir (Corresponding Author)

2. Assistant Professor of Department of Geography, Payam Noor University, Tehran, Iran.

E: gholami556@pnu.ac.ir

3. Department of Master's degree in geography and urban planning, Payam Noor University, Tehran, Iran.

ARTICLE INFO

Keywords

Hydropolitical challenges
The goodness of fit
Economic security
Water resources
Water consumption
Bushehr province

Article History:

Received:

10 OC 2023

Received in revised form:

24 JA 2024

Accepted:

03 FE 2024

Available online:

20 AP 2024

ABSTRACT

Urban management in the direction of sustainable development, especially in dilapidated contexts, is one of the important and fundamental topics of urban studies in modern and developing countries, including Iran, which have special problems. Based on this, the current research named analysis and the role of urban management in the development of dilapidated structures with a sustainable development approach (case study of Bushehr's historical structure) has been investigated. and its sustainable development indicators have been investigated. The current research, which was carried out using field survey studies and descriptive-analytical research method, was determined with the help of an electronic questionnaire from a statistical sample of 381 people using Cochran's formula, and its reliability was confirmed with Cronbach's alpha of 90.6. Data were used using descriptive statistics methods, indices of central tendency (mean, median, and mean) and dispersion indices (variance, standard deviation, skewness, and...). Then, using SPSS version 22 software, statistical methods of correlation coefficient, advanced approach of structural equations (second-order confirmatory factor analysis) have been used to test the hypotheses. The explanatory findings of the t-test of the research showed that from the residents' point of view, the role of urban management in the sustainable development of the dilapidated fabric of Bushehr shows that the calculated average score of the subjects is in the 95% confidence interval of the t-test and is in its upper limit; It can be concluded that the state of urban management in the direction of sustainable development of the worn-out fabric in the studied area is in a favorable condition and this finding is significant at the level of ($\alpha 001$)

Citation: Amininejad, GH., Gholami, M., & Ataiefar, A. (2024). The role of urban management in the development of worn-out structures with a sustainable development approach from the perspective of citizens, Case study of historical context of Bushehr. *Journal of Geography*, 22 (80), 55-71.

<http://10.22034/iga.2024.710680>

© The Author (s).

Publisher: Iranian Geographical Association

This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Extended Abstract

Introduction

City rules and regulations can be considered as one of the most important and main points of connection between city management and citizens. In other words, the actors of the main elements of urban management in the light of urban rules and regulations, despite defining roles for themselves and other members, can contribute and participate citizens in the administration of affairs and fulfill the concept of citizenship. Urban management in the direction of sustainable development, especially in dilapidated contexts, is one of the important and fundamental topics of urban studies in modern and developing countries, including Iran. Urban areas are the main and important centers of political, economic, social and security growth in any country and have proven to be the most important points for creating creativity, work, innovation and wealth. The main purpose of this research is to analyze and investigate the role of urban management in the direction of sustainable development of worn-out structures (case study: old structure of Bushehr) based on influential indicators. Since there are many indicators of sustainable development, suitable indicators were designed for this context in several general headings, each of which consists of subcategories such as access, economic, social, cultural and environmental.

Methodology

The present research, which was determined using field survey studies and descriptive-analytical research method and electronic questionnaire tool among the statistical sample of 381 people with Cochran's formula, and its reliability was confirmed with Cronbach's alpha of 90.6. In order to analyze the data, descriptive statistics methods, central tendency indices (mean, median, and mode) and dispersion indices (variance, standard deviation, skewness, and...) were used. Then, using SPSS version 22 software, statistical methods of correlation coefficient, advanced approach of structural equations (second-order confirmatory factor analysis) were used to test the hypotheses.

Results and Discussion

This research examines the role of urban management in terms of accessibility, economic, social, cultural and environmental dimensions. In this regard, the role of urban management is analyzed from the aspect of provided statistics including gender, employment, age group, level of education, history of residence, place of residence and in terms of significance and desirability of indicators of dimensions such as access, economic, social, cultural and environmental. and reviewed. The explanatory findings of the T-Test of the research showed that from the residents' point of view, the role of urban management in the sustainable development of the dilapidated fabric of Bushehr shows that the calculated average score of the subjects is within the 95% confidence interval of the t-test and is at its upper limit. ; It can be concluded that the state of urban management in the direction of sustainable development of worn-out fabric in the studied area is in a favorable condition and this finding is significant at tee lvvll ($\alpha 001$).

Conclusion

By thinking about the effective forces at the level of neighborhood sustainability and especially the worn and historical tissues of cities, if urban management is the process of integrating the efforts of the government and citizens to improve the physical, social, cultural, economic and environmental conditions of cities and to If we specifically consider urban contexts, the concept of sustainability, growth and excellence comes to mind and in a way, urban management by shaping the living space in all areas, seeking to improve the welfare of citizens and achieve sustainable neighborhood development (texture)) and is a city. Now, by evaluating the performance, urban management is able to check the efficiency of its system, determine its strengths and weaknesses, and plan for sustainable urban development, growth, and improvement. Considering the emergence of sustainable development as the main slogan of the third millennium, which originates from the impact of cities on the biosphere and various dimensions of human life, and without a doubt, the talk of sustainability and sustainable development without considering and paying attention to the city and the category of urbanization It will be meaningless. Based on this, one of the most important and sensitive

requirements of the city and urbanization of the present era is the development of these tissues. The obtained results show that the five dimensions of access, economic, social, cultural and environmental are the effective indicators of urban management in the development of the worn-out fabric of Bushehr. Therefore, the social dimension with an average score of 2.39 has the highest rank and the economic dimension with an average score of 1.97 has the lowest rank among the dimensions of the old fabric of Bushehr.

Funding

There is no funding support.

ttt oo oo rrrruutoom

All of the authors approved the content of the manuscript and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

Authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants of this paper.

References

- 1) Aliyan, M., Faraji, A. & Saraie, M. h. (2017). Analysis of urban management performance based on neighborhood sustainability criteria in the historical context of Yazd city, *Journal of Geography and Regional Urban Analysis*, (24), 195-214. [Persian]. https://gaij.usb.ac.ir/article_3389.html
- 2) 2Firouzbakht, A., Ebrahimi, R. & Rabiefar, V. (2012). Evaluation of the socio-cultural structure of the city with the approach of sustainable urban development, a case study: Karaj city, *research geography and urban planning*, 3 (9), 55-76. [Persian]. https://jupm.marvdasht.iau.ir/article_1519.html
- 3) Firouzi, M. A., Amanpour. S. & Zareie, J. (2019). Analyzing the Institutional Platforms of Realizing Integrated Management in Sustainable Urban Regeneration of Dilapidated Textures (Case Area: Ahvaz City), *Journal of Human Geography Research*, 4 (51), 891-909. [Persian]. <https://www.sid.ir/paper/375105/fa#downloadbottom>
- 4) Fridman, M. (1982). *Capitalism and Freedom*, Publisher. University Of Chicago.
- 5) Kardar, S. & Partners. (2009). Urban Development Strategy Plan (CDS), a strategic and innovative approach in urban management, design and planning, *Strategy Quarterly*, 18 (52), 183-199. [Persian]. <https://www.sid.ir/paper/89211/fa>
- 6) Kamruzzaman, M. D. & Yigitcanlar, T. (2015). *Sustainability Magazine*.
- 7) Laghaie, H. & Mohammadzadeh, H. (1999). An introduction to the concept of sustainable urban development and the role of planning, *Fine Arts Journal*, No. 6, 32-43. [Persian]. https://jhz.ut.ac.ir/article_14003.html
- 8) Maleki, S., Amanpour, S. & Bagheri. A. (2018). *Journal Of Organizational Behavior Research*.
- 9) Marsousi, N. (2004). Development and Social Justice of Tehran, *Economic Research Journal (Sustainable Development Growth)*, 4, (4), 19-23. [Persian]. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/106696/>
- 10) Mazini, M. (2000). *Simaye Shahr*, Tehran University Press, P. 21. [Persian].
- 11) Parhizkar, A. & Firouzbakht, A. (2011). The perspective of urban management in Iran with an emphasis on sustainable urban development, *Sarzemin Geographical Journal*, 8 (32), 43-66. [Persian]. <https://www.sid.ir/paper/116189/fa>
- 12) Pezeshki, M. & Shariatpanahi, M. V. (2019). Investigating and analyzing the relationship between urban management and sustainable development in historical contexts (a case study of the historical context of Shiraz), *Scientific-Research Quarterly of Geography (Regional Planning)*, 9 (2), 475-501. [Persian]. https://www.jgeoqeshm.ir/article_89109_b626b52e381a7e04a279275adc9e7565.pdf
- 13) Pourahmad, A., Mahdiyeh Behmoniri, M. & Mahdi, A. (2013). An analysis of the factors of non-fulfillment of urban unit management from the point of view of existing laws, *Quarterly Journal of Economics and Urban Management*, No. 2, 31-50. [Persian]. <https://www.sid.ir/paper/240210/fa>
- 14) Rahnamaie, M. T. (2006). Investigating the security instabilities of Tehran metropolis based on sustainable development indicators, *Journal of Geographical Research*, No. 57, 178. [Persian]. <http://ensani.ir/fa/article/47474/>
- 15) Razaviyan, M. T., Sajadi, Zhila. & Nasiri, E. (2006). A comparative study of the spatial and spatial developments of the cities of Roudhen and Bomhen, *Journal of Applied Research of Geographical Sciences*, 6, (8), 119-140. [Persian]. <https://jgs.khu.ac.ir/article-1-538-fa.html>
- 16) Safaiepour, Z. (2017). The role of urban management in achieving sustainable urban development (case study: Ilam city), *urban development studies*, 1(2), 168-192.

- 17) Sahraie, A. (2019). Investigating the role of urban management on the organization of worn-out fabric (the case study of the Municipality of District 6 of Tehran), *Journal of Geography, Civil Engineering and Urban Management Studies*, 5 (3), 56-60. [Persian]. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1686505>
- 44) Saeidnia, A. (2000). *Green Urban Book*, Publications of the Organization of Municipalities of the country, P. 20 [Persian].
- 18) Saraie, M. H., Sajadi, Zh., Mahdi, A. & Lashgari, E. (2015). Rereading the role and performance of urban management in the realization of a sustainable historical neighborhood (case study: historical context of Yazd city), 13 (41) 105-130. [Persian]. https://gdij.usb.ac.ir/article_2231.html
- 19) Satari, H. (2009). A perspective on the concepts of urban management of Prophet Muhammad (pbuh) in the city of Madinah, a beautiful manifestation of urban management in an Islamic city, *productivity management magazine (Beyond Management)*, 3 (10), 105-146. [Persian]. https://jpm.tabriz.iau.ir/article_518506.html
- 20) Shamaiezhadeh, A. & Pourahmad, A. (2006). *Urban improvement and modernization from the point of view of geography*, Tehran University Press, 111. [Persian].
- 21) Shieh, E. (2008). *Encyclopedia of Urban and Rural Management*, Cultural, Information and Press Institute (Organization of Municipalities and Villages of the Country), [Persian].
- 22) Shieh, E. (2003). Necessity of transformation of urban management in Iran, *Quarterly Journal of Geography and Development*, 1 (1), 31-62. [Persian]. https://gdij.usb.ac.ir/article_3640.html
- 23) Shokoei, H. (1994). Geographical theory and planning in explaining urban issues, *Geographical Research Journal*, No.(32), 5-16. [Persian]. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/959211/>
- 24) Taherkhani, H. A. & Motevasseli, M.M. (2006). Urban management: management of the historical context of Iranian cities (challenges and strategies), *urban and rural management journal*, No. (18), 97-107. [Persian]. <http://ensani.ir/fa/article/61306/>
- 25) Rozati, S.H., Kazemzadeh, M. & Vaseghi, A.M. (2015). *Journal of scientific research, modern city studies*.
- 26) Yaghoubi, M. & Shams, M. (2019). Regeneration of worn-out fabric with a sustainable development approach, case study: Ilam City, *Sustainable City Quarterly*, 2 (1), 63-77. [Persian]. https://www.jscity.ir/article_92132.html
- 27) Yazarlou, H., Akbari, M. & Khodadad, M. (2017). Analysis of urban management policies in improving the quality of life of worn-out urban tissues (case study: Region 2, Tehran metropolis), Vol. 1, No. 9, PP. 125-143. [Persian]. <https://civilica.com/doc/707437/>
- 28) Ziyari, K. A. (2003). *Urban land use planning*, Yazd University, Pub. 1. [Persian].
- 29) Ziyari, K. A. & Mousavi, M. N. (2005). Survey of urban hierarchy in West Azarbaijan province, *Isfahan University Research Journal*, 18 (1), 163-178. [Persian]. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/101998/>

نقش مدیریت شهری در توسعه بافت های فرسوده با رویکرد توسعه پایدار از دیدگاه شهروندان، مطالعه موردی: بافت تاریخی بوشهر

غلامرضا امینی نژاد^۱، محمد غلامی^۲، ابوذر عطائی فر^۳

۱. استادیار گروه بخش تحقیقات اقتصادی، اجتماعی و ترویج کشاورزی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان بوشهر، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، بوشهر، ایران، (نویسنده مسئول). E: gh.amininejad@pnu.ac.ir
۲. استادیار گروه جغرافیا، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.
۳. گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

چکیده

اطلاعات مقاله

مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار به طور خاص در بافت های فرسوده یکی از مباحث مهم و اساسی قلمرو مطالعات شهری در کشورهای مدرن و در حال توسعه از جمله کشور ایران به شمار می آید که مشکلات خاصی را در دل خود دارا هستند. بر این اساس پژوهش حاضر با نام تحلیل و نقش مدیریت شهری در توسعه بافت های فرسوده با رویکرد توسعه پایدار (مطالعه موردی بافت تاریخی بوشهر) مورد بررسی قرار گرفته است. و شاخص های توسعه پایدار آن مورد بررسی قرار گرفته اند. تحقیق حاضر که با استفاده از مطالعات پیمایش میدانی و روش تحقیق توصیفی-تحلیلی انجام شده، به کمک ابزار پرسشنامه الکترونیکی از میان نمونه آماری ۳۸۱ نفر با فرمول کوکران تعیین شده و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۹۰/۶ مورد تأیید قرار گرفته است همچنین تجزیه و تحلیل داده ها از روش های آمار توصیفی، شاخص های گرایش به مرکز (میانگین، میانه و نما) و شاخص های پراکندگی (واریانس، انحراف معیار، کشیدگی و چولگی و ...) استفاده شد. سپس با استفاده از نرم افزار (SPSS) نسخه ۲۲، برای آزمون فرضیه ها از روش های آماری ضریب همبستگی، رویکرد پیشرفته معادلات ساختاری (تحلیل عامل تأییدی مرتبه دوم) استفاده گردیده است. یافته های تبیینی از آزمون T-Test تحقیق نشان داد که از دید ساکنان وضعیت شناسی نقش مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر نشان می دهد که میانگین محاسبه شده نمره آزمودنی ها در فاصله اطمینان ۹۵ درصدی آزمون t و در حد بالای آن قرار دارد؛ می توان نتیجه گرفت که وضعیت مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار بافت فرسوده در محدوده مورد مطالعه در وضعیت مطلوب قرار دارد و این یافته در سطح $(\alpha=0.01)$ معنادار است.

واژگان کلیدی:

مدیریت شهری
توسعه پایدار
بافت فرسوده
بوشهر
شهروندان

تاریخ دریافت:

۱۴۰۲/۰۷/۱۸

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۲/۱۱/۰۴

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۲/۱۱/۱۴

تاریخ چاپ:

۱۴۰۳/۰۲/۰۱

استاد: امینی نژاد، غلامرضا؛ غلامی، محمد و عطائی فر، ابوذر (۱۴۰۳). نقش مدیریت شهری در توسعه بافت های فرسوده با رویکرد توسعه پایدار از دیدگاه شهروندان، مطالعه موردی: بافت تاریخی بوشهر، فصلنامه علمی جغرافیا، ۲۲ (۸۰)، ۷۱-۵۵.

doi: <http://10.22034/iga.2024.710680>

مقدمه و پیشینه

ارزیابی و شناخت وضعیت مناطق شهری و استحقاق و تنگناهای توسعه آن‌ها از نظر پایداری و توسعه پایدار در شهرها، از مسائلی بوده که در فرهنگ برنامه‌ریزی شهری و مدیریت آن مطرح گردیده است. شهر به‌عنوان منبعی از توسعه مطرح بوده و جایگاه مدیریت شهری در پروسه توسعه شهر و بهبود سکونتگاه‌های شهری نقشی بسیار بااهمیت و تعیین‌کننده می‌باشد. از دیدگاهی دیگر، می‌توان مدیریت شهری را در مسیر یک توسعه پایدار و قانون‌مند مورد توجه قرار داد. این مورد، بیشتر از این لحاظ دارای اهمیت بوده که شیوهی مدیریت بر جریان مناسب زندگی شهری، می‌تواند در ترقی سکونتگاه‌های انسانی و پایداری توسعه شهری، مهم‌ترین نقش را عهده‌دار گردد؛ زیرا عامل اجازه دهنده و تنظیم نمودن برنامه‌های شهر از عملکرد و کارایی مدیریت شهر سرچشمه می‌گیرد. در این زمینه، تولید عاقلانه انرژی، کاستن از مصارف غیرضروری و بازگرداندن دوباره منابع طبیعی به چرخه حیات از جمله زمینه‌هایی بوده که می‌توان با در نظر گرفتن آن، شهر را به‌عنوان یک منبع توسعه تلقی نمود (گزارش دبیر اجرایی کمیسیون سکونتگاه‌های انسانی سازمان ملل، ۱۳۷۳: ۸-۵). به‌طور حتم بسط‌یافتن افسارگسیخته، روزافزون و بدون برنامه‌ریزی اصولی اواخر قرن هجده و اوایل قرن بیست میلادی، پیامدهای اکولوژیک دوچندانی را بر جوامع شهری تحمیل نمود که این مهم خود سبب ارتقاء و افزایش آگاهی افکار عمومی گشته و جوامع خود خواهان توسعه برنامه‌ریزی‌شده و پایدار گردیدند. پس از آن جایی که توسعه بدون برنامه‌ریزی، مدیریت و حاکمیت خوب میسر و پایدار نخواهد بود هراندازه برنامه‌ریزی جهت توسعه بر واقعیت‌های عینی‌تر و بالقوه طبیعی مبتنی باشد دستیابی اهداف از قبل تعیین‌شده آن جهت محیط قابل سکونت ممکن می‌گردد (رانا؛ ۲۰۰۳: ۷، سوین؛ ۲۰۰۱: ۱۸). با توسعه شهرها و مطرح گشتن اصل توسعه پایدار، توجه به اصل پایداری هرچه بیشتر مورد پرسش قرار می‌گیرد. مسائل و مشکلات پیش رو به‌ویژه در شهرها نمایانگر عدم تحقق مشخصه‌های پایداری در آنان می‌باشد. جغرافیای شهری در این وضعیت قلمرو و ابعاد تازه‌تری پیدا می‌کند و با تحلیل و ارزیابی مسائل مهم شهرهای جهان سوم، عدالت اجتماعی، کیفیت دسترسی مردم شهرها به نیازهای اساسی، حوزه‌های اجتماعی و غیره ضمن بررسی و تحلیل فضایی و اکولوژیک از مشخصه‌های پایداری در مناطق و حوزه‌های شهری، در تلاش بوده جهت فراهم آوردن محیط‌زیست شهری مطلوب برای ساکنان کمک نماید (شکویی، ۱۳۷۳: ۹). مروری بر منابع و پیشینه موضوع مورد پژوهش بیانگر این مهم می‌باشد که در ارتباط با موضوع مورد پژوهش مطالعات اندکی در داخل کشور و به همین شکل تحقیقات خارجی صورت گرفته و اغلب پژوهش‌های صورت گرفته‌شده نیز به مقوله بررسی مدیریت شهری در توسعه پایدار گردشگری پرداخته‌اند؛ بنابراین جنبه نوآورانه پژوهش حاضر بدین‌صورت است که به بررسی و تحلیل نقش مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار بافت‌های فرسوده پرداخته است. در ادامه به برخی از مطالعات انجام‌گرفته در قالب (جدول ۱) اشاره می‌گردد.

جدول ۱. پیشینه تحقیق

شرح نتیجه	عنوان	محقق
با توجه به ویژگی‌های بافت تاریخی از جمله وجود فضاها و عناصر دارای ارزش در کنار و تقابل با فضاها و عناصر فاقد ارزش که افت کیفیت بافت، افزایش فرسودگی و ناکارآمدی را بر بافت تحمیل کرده‌اند، وضعیت ناپایداری را در ابعاد گوناگون در بافت‌های مذکور باعث شده‌اند.	بررسی و تحلیل رابطه مدیریت شهری و توسعه پایدار در بافت‌های تاریخی: (مطالعه موردی بافت تاریخی شیراز)	پزشکی و شریعت پناهی، ۱۳۹۷
داده‌ها با بهره‌گیری از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های آماری نا پارامتریک و به همراه اطلاعات اسنادی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج تحقیق، بیانگر وجود رابطه معنادار در سطح ۹۹ درصد میان اقدامات و برنامه‌های مدیریت شهری با کیفیت زندگی در بافت‌های فرسوده شهری وجود دارد.	تحلیل سیاست‌های مدیریت شهری در بهبود کیفیت زندگی بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: منطقه ۲ کلان‌شهر تهران)	یازرلو، اکبری، خداداد، ۱۳۹۶

1. Rana
2. Seveen

<p>مدیریت بافت های تاریخی شهری ایران با چالش‌هایی چون خلأ تقسیم وظایف و عدم هماهنگی در ساختار و اداره بافت های تاریخی، خلأ طرح‌ها و برنامه‌ریزی راهبردی حفظ و احیای بافت، ضعف تشکیلات ساختارهای سازمانی و نیروی انسانی کارآمد و عدم توجه و احساس تعلق شهروندان به بافت و اجرای برنامه‌های بازسازی شهری بدون توجه به بافت ها و بناها و یادمان‌های بارز تاریخی مواجه است.</p>	<p>مدیریت بافت تاریخی شهرهای ایران (چالش‌ها و راهبردها)</p> <p>طاهرخانی و متوسلی، ۱۳۸۵</p>
<p>نتایج حاصل از این مقاله تحلیلی و توصیفی نمایانگر این موضوع است که تغییر نظام مدیریت شهری تمرکزگرا به‌سوی نظام مدیریت غیرشهری متمرکز، لاجرم بایستی بر اساس رویکرد توسعه پایدار شهری باشد.</p>	<p>چشم‌انداز مدیریت شهری در ایران با تأکید بر توسعه پایدار شهری</p> <p>۱۳۹۰</p>
<p>علی‌رغم نوسان مقادیر پایداری از ۰/۴۷۴ در محله گودال مصلی تا ۰/۳۰۴ در محله دولت‌آباد، شرایط نامساعد پایداری و قرارگیری محلات بافت در طبقه ضعیف را نشان می‌دهد. باوجود معنادار بودن عملکرد مدیریت شهری در بعد پایداری زیست - محیطی محله‌ای، اما به‌طور کلی در محدوده مورد مطالعه بین دو متغیر پایداری محله‌ای و مدیریت شهری رابطه معنادار و ضرایب همبستگی نسبت مناسب و قابل قبولی را شاهد نیستیم و مدیریت شهری نتوانسته است در سایر ابعاد پایداری محله‌ای نقش مؤثر خود را ایفا کند.</p>	<p>بازخوانی نقش و عملکرد مدیریت شهری در تحقق محله‌ای تاریخی پایدار (موردپژوهش: بافت تاریخی شهر یزد)</p> <p>سرای، سجادی، علیان، لشگری، ۱۳۹۴</p>
<p>مدیریت شهری در دستیابی به توسعه پایدار شهر ایلام دارای تأثیر مثبت و معناداری می‌باشد همین‌طور همکاری‌ها و تعامل مدیران شهری در ارتقای شاخص‌های توسعه پایدار شهر تأثیر مثبت و معناداری دارد.</p>	<p>نقش مدیریت شهری در راستای تحقق توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی: شهر ایلام)</p> <p>صفایی پور، ۱۳۹۶</p>
<p>نتایج آزمون‌های آماری T-test و تحلیل واریانس، مبین این نکات است که عملکرد مدیریت شهری در قالب ابعاد چهارگانه پایداری محله‌ای در محله‌های بافت تاریخی شهر یزد، شرایط مطلوبی را دارا نبوده و از حد متوسط کمتر است. همچنین، نتایج آزمون تحلیل واریانس بیان می‌کند که از نظر شهروندان، عملکرد مدیریت شهری در ابعاد اجتماعی- فرهنگی، زیست- محیطی و فیزیکی- کالبدی بین محله‌ها، تفاوت معناداری وجود دارد.</p>	<p>تحلیل عملکرد مدیریت شهری بر پایه معیارهای پایداری محله‌ای در بافت تاریخی شهر یزد</p> <p>علیان، فرجی، سرایی، ۱۳۹۶</p>
<p>عامل‌های ایجاد بسترهای نهادی و قانونی مناسب به‌منظور مدیریت محدوده‌های محله‌های هدف در ذیل مدیریت یکپارچه شهری، توانمندسازی و ظرفیت‌سازی در شهرداری‌ها و شوراهای اسلامی شهر (از منظر بودجه‌ریزی مالی، نیروی انسانی، ساختار تشکیلات و نهادسازی) از تأثیرگذارترین استراتژی‌های بازآفرینی بافت فرسوده شهر ایلام به‌حساب می‌آیند.</p>	<p>بازآفرینی بافت فرسوده با رویکرد توسعه پایدار (مطالعه موردی: شهر ایلام)</p> <p>یعقوبی و شمس، ۱۳۹۸</p>
<p>با توجه به نقش هر کنشگر، باید ارتقای ظرفیت‌های نهادی، متناسب با ضرورت‌ها و الزامات تحقق بازآفرینی شهری پایدار به‌عنوان پیش فرض در نظر گرفته شود و با استفاده از رویکرد نو نهادگرایی تلاش اصلی بر استفاده از ظرفیت‌های تعاملی و تشریک‌مساعی مبتنی بر ارتباط و همکاری میان کنشگران و عوامل مرتبط، در مقابل ایجاد ساختارهای جدید باشد. به‌منظور تحقق رهیافت مدیریت یکپارچه در بازآفرینی شهری پایدار در سطح کلان‌شهر اهواز ضروری است هر کدام از کنشگران این حوزه در رهیافتی مشارکتی، وضعیتی متناسب با منابع قدرت و علایق و منافع که دارند ایفای نقش نمایند.</p>	<p>تحلیل مناسبات میان نهادی در مدیریت بازآفرینی شهری پایدار بافت های فرسوده (مطالعه موردی: کلان‌شهر اهواز)</p> <p>فیروزی، امان پور، زارعی، ۱۳۹۷</p>
<p>چهار مؤلفه منابع مالی پایدار، همکاری و مشارکت سازمان‌های غیردولتی، مشارکت مردم و تسهیلات بانکی به‌عنوان مؤلفه‌های اثرگذار مدیریت شهری بر سامان‌دهی بافت فرسوده می‌باشد. همچنین تسهیلات بانکی با میانگین رتبه (۲/۸۹) بیشترین و همکاری و مشارکت سازمان‌های غیردولتی با میانگین (۲/۱۴) کمترین رتبه را در بین مؤلفه‌ها داشته‌اند.</p>	<p>بررسی نقش مدیریت شهری بر ساماندهی بافت فرسوده (مورد مطالعه شهرداری منطقه ۶ شهر تهران)</p> <p>صحرائی، ۱۳۹۸</p>
<p>این مقاله یک بررسی انتقادی از ادبیات کلیدی در مورد مسائل مربوط به برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت شهرهای پایدار، معرفی مشارکت‌های ویژه و گمانه‌زنی در مورد رهنمودهای تحقیقاتی آینده برای قرارداد مکانیسم‌های لازم برای تأمین آینده شهری پایدار برای همه می‌باشد.</p>	<p>برنامه‌ریزی، توسعه و مدیریت شهرهای پایدار</p> <p>Kamruzzaman, Yigitcanlar, 2015</p>
<p>روش این تحقیق توصیفی- تحلیلی و از نوع کاربردی می‌باشد. داده‌ها از طریق مراجع کتابخانه‌ای، مشاهدات میدانی و پرسشنامه گردآوری شده است. نتایج تحقیق حاکی از آن است که در بافت درونی شهر اصفهان با توجه به وجود بافت های فرسوده، تأمین مسکن قابل‌دسترسی است و بازآفرینی بافت فرسوده می‌تواند به‌عنوان رویکردی پایدار برای توسعه شهری آینده مورد توجه قرار گیرد.</p>	<p>موضوع توسعه پایدار شهری با تأکید بر بافت های فرسوده (مورد مطالعه: اصفهان)</p> <p>Rozati, Kazemzadeh, Vaseghi, 2015</p>

تجزیه و تحلیل نقش مدیریت بحران در توسعه پایدار شهری (مورد مطالعه: سیلاب‌های شهر اهواز)	Maleki, Amanpour, Bagheri, 2018
با توجه به جمعیت شهر اهواز، ۳۸۴ نفر به‌عنوان حجم نمونه انتخاب و مورد سوال قرار گرفته‌اند. نمونه آماری گروه دوم شامل ۳۰ نفر از مدیران و مسئولان شهر اهواز است که از بین همان جامعه آماری گروه اول انتخاب گردیدند. نتایج به‌دست‌آمده از یافته‌های این تحقیق نشان می‌دهد که بین مدیریت بحران و توسعه پایدار رابطه معنی‌داری وجود دارد. همان‌طور که مشاهده می‌گردد ضریب همبستگی ۰/۸۲۹ به‌دست‌آمده است، سطح معنادار آن از ۰/۰۰۰ بوده و از آنجاکه کمتر از ۰/۰۵ است، همبستگی معناداری بین متغیرها نشان می‌دهد.	

مبانی نظری

مدیریت شهری: مدیریت شهری به معنای برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، نظارت و ایجاد انگیزش می‌باشد. مدیریت شهری باید برای شهر، برنامه‌ریزی را به انجام رسانده و فعالیت‌های شهری را سازمان بخشد و بر فعالیت‌های صورت گرفته نظارت نماید و حتی برای انجام بهینه کارها، انگیزش ایجاد نماید (سعیدنیا، ۱۳۷۹: ۲۰). به‌طور کلی مدیریت شهری به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از حکومت محلی معرفی و شهرداری خوانده می‌گردد. ساختار و مشخصات شهرداری در کشورهای مختلف، متفاوت می‌باشد و هر جامعه با توجه به ساختار اجتماعی، اقتصادی و سیاسی خود؛ تلقی خاصی از تعریف مدیریت شهری را دارد (مزینی، ۱۳۷۹: ۲۱). مدیریت شهری به معنای برنامه‌ریزی کنترل‌شده جهت دستیابی به کارآمدی و برابری توسعه شهری می‌باشد. مدیریت شهری تنها مدیریت تأسیسات و سازمان‌های شهری نبوده، بلکه مدیریت فرآیند شهرنشینی، توسعه شهری و انجام امور شهری بوده به‌گونه‌ای که تأسیسات شهری هماهنگ با هم کار نمایند که کارآمدی واحدهای فضایی شهر (شهر پویا) در سطوح مختلف نظام و بخش‌های شهری به روش دلخواه و در جهت توسعه پایدار حفظ گردد. به‌این‌ترتیب ناهماهنگی فضایی در استانداردهای زندگی بین مناطق شهر باید با مدیریت بهینه شهری تا حد ممکن حذف و تعدیل گردد (مرصوصی، ۱۳۸۳: ۲۳). مدیریت فرآیند به‌کارگیری مؤثر و کارآمد منابع مادی و انسانی در برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، بسیج امکانات، هدایت و کنترل است (ستاری و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۱۱). به‌عبارت‌دیگر مدیریت، فعالیت با افراد و گروه‌ها برای دستیابی به مقاصد سازمانی می‌باشد. مدیریت عامل اصلی و حیات‌بخش هر نهاد و سازمانی می‌باشد. مدیریت شهری عبارت است از اداره امور شهر در جهت ارتقاء مدیریت پایدار و همچنین یک سازمان گسترده متشکل از عناصر و اجزایی غیررسمی مؤثر و ذی‌ربط در ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی و کالبدی حیات شهر باهدف اداره، کنترل و هدایت توسعه همه‌جانبه و پایدار شهر موردنظر (رضویان، ۱۳۸۵: ۱۲). اصطلاح مدیریت شهری دارای تنوع مفهومی گسترده‌ای می‌باشد، اما در یک جمع‌بندی کلی از تعاریف ارائه گردیده از مدیریت شهری می‌توان گفت نظام مدیریت شهری عبارت است از سازمان گسترده متشکل از نظام مجزا رسمی و غیررسمی ذی‌ربط و اثرگذار در بخش‌های مختلف اجتماعی و کالبدی حیات شهری باهدف اداره، هدایت و کنترل توسعه همه‌جانبه و پایدار شهر (جوادی، ۱۳۸۱: ۴۷). یکی از وظایف اصلی مدیریت شهری آماده نمودن خدمات لازم جهت بهبود استانداردهای زندگی شهری می‌باشد (لطفی و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۰۵). شهر مجموعه‌ای از فعالیت‌های انسانی و فیزیکی بوده و به همین دلیل ضروری است جهت استفاده بهینه از مجموعه فعالیت‌ها و ممانعت از هدر رفتن نیروها در آنجا مدیریت اعمال گردد؛ بنابراین مدیریت شهرها با بهره‌گیری از مدیریت علمی و جدیدترین یافته‌ها در مورد بهترین روش‌های برخورد با منابع انسانی و محیطی پا به عرصه وجود گذاشته است (زیاری، ۱۳۸۴: ۲۳). شهر به‌عنوان منبعی از توسعه مطرح بوده و جایگاه مدیریت شهری در روند توسعه شهر و بهبود سکونتگاه‌های شهری نقشی بسیار حیاتی و تعیین‌کننده را دارا می‌باشد (فیروزبخت و ربیعی فر، ۱۳۹۱: ۹۲). سرعت عمل بالای توسعه شهری در چند دهه اخیر معاصر از ابعاد مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی، محیطی و... زندگی بشر را تحت تأثیر خود قرار داده است.

مطرح گردیدن توسعه پایدار، به عنوان اصلی ترین شعار هزاره سوم نیز ناشی از اثرات شهرها بر گستره زیست کره و ابعاد مختلف زندگی انسانی می باشد. مهم ترین دغدغه ای که تعمق و توجه ویژه صاحبان نظر و برنامه ریزان شهری به مفهوم توسعه پایدار شهری را فراهم گردانده است این واقعیت است که رشد شتابان شهرنشینی در جهان امروزی و تداوم در آینده از یک سو و رشد چشم گیر و حیرت آور کلان شهرها به ویژه در کشورهای نیم کره جنوبی و پیامدهای زیان بار این موضوع برای ساکنان این مناطق می باشد. در ترسیم الگو توسعه پایدار شهری محورهایی همانند پایداری اجتماعی، پایداری اقتصادی، فرهنگی و پایداری زیست محیطی نقشی راهبردی را دارا می باشند. در این میان پرداختن به مقوله مدیریت شهری از آن جهت مهم می باشد که میان مدیریت شهری و توسعه پایدار شهری رابطه تنگاتنگ و متقابلی موجود می باشد (رهنمایی، ۱۳۸۵: ۱۷).

بافت فرسوده: بافت فرسوده شهری به عرصه هایی از محدوده قانونی شهرها گفته می گردد که به دلیل فرسودگی کالبدی، عدم برخورداری مناسب از دسترسی سواره، خدمات و تأسیسات و زیرساخت های شهری آسیب پذیر بوده و از ارزش مکانی، محیطی و اقتصادی پایینی برخوردار هستند؛ یافت های فرسوده به دلیل فرسودگی در کلیت با یکدیگر ویژگی های مشترکی دارند. همچنین این بافت ها به سبب فقر ساکنان و مالکین آنان امکان نوسازی خود به خودی را نداشته و نیز سرمایه گذاران انگیزه ای جهت سرمایه گذاری در آن را ندارند (شورای عالی شهرسازی و معماری، ۱۳۸۳: ۲).

ویژگی های عمومی بافت های فرسوده: وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران شاخص های شناسایی بافت های فرسوده و آسیب پذیر را بر اساس بلوک آسیب پذیر بیان می نماید. طبق تعریف این وزارت خانه بلوک شهری عبارت از محدوده ای می باشد که در معابر حداقل ۸ متری محصور می باشد و بلوک آسیب پذیر بلوکی می باشد که حداقل یکی از شرایط سه گانه زیر را دارا می باشد:

۱. بلوکی که دارای حداقل ۵۰٪ بناهای فرسوده نامناسب از نظر سکونت و زیستی یا آسیب پذیر باشد و بناهای فرسوده و آسیب پذیر آن حداقل یکی از دو شرط زیر را شامل گردد:

اول: بناهایی که دارای فقدان سیستم سازه ای به تشخیص کارشناس رسمی ساختمان باشد (سازه فولادی، بتنی یا سناژهای زیرین، قائم و بالایی).

دوم: بنایی که در اجرای آن مفاد آیین نامه ۲۸۰۰ به هیچ وجه رعایت نگردیده و یا قابلیت منطبق شدن با آیین نامه مذکور را نداشته باشد.

۲. بلوک هایی که حداقل ۵۰٪ املاک آن مساحتی کمتر از ۲۰۰ مترمربع را دارا باشد.

۳. بلوک هایی که حداقل ۵۰٪ عرض معابر آن (قبل از اصلاح) بن بست و یا با عرض کمتر از ۶ متر باشد یا ضریب نفوذناپذیری آن کمتر از ۰/۳ باشد (شماعی و پوراحمد، ۱۳۸۵: ۱۱۱).

روش تحقیق

روش انجام این پژوهش بر اساس هدف، کاربردی بوده و بر اساس ماهیت و روش، از نوع آمار تحلیلی-توصیفی می باشد. حال با استناد به شیوه تحلیلی-توصیفی و بر مبنای مطالعات و بررسی های میدانی، پیمایشی و مجازی از بافت قدیم و تاریخی بوشهر (چهار محل) مورد ارزیابی و کنکاش به عمل آمد. بررسی های صورت پذیرفته شده با استفاده از مطالعات کتابخانه ای، مصاحبه های حضوری و غیرحضوری با اهالی و ساکنان محدوده بافت، پرسشنامه الکترونیکی و برداشت های میدانی انجام شده است که این روش ها ثبت مشاهدات را برای پژوهنده ممکن ساخت. جامعه آماری در این پژوهش ساکنان بافت قدیم بوشهر (محلات شنبدی، دهدشتی، بهبهانی و کوتی) می باشند که با استفاده از فرمول کوکران و

ضریب اشتباه مجاز ۵ درصد ۳۸۱ نفر به عنوان حجم نمونه تحقیق انتخاب می‌شود. این پژوهش، با انجام پرسش‌نامه‌ای در بین ۳۸۱ نفر از ساکنان و بر اساس محاسبات نرم‌افزار SPSS، ضریب آلفای کرونباخ برای هر معیار به صورت جداگانه محاسبه و در (جدول ۲) آورده شده است. از آنجایی که ضرایب به دست آمده نزدیک به ۷۰٪ می‌باشند می‌توان عنوان نمود که سؤالات پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردارند آلفای کل نیز ۹۰/۶ به دست آمد.

جدول ۲. ضرایب آلفای کرونباخ به دست آمده برای معیارهای تحقیق

بُعد	تعداد گویه	پایایی (آلفای کرونباخ)
دسترسی	۸	۷۲/۱
اقتصادی	۵	۷۰/۷
اجتماعی	۸	۶۸/۹
فرهنگی	۶	۶۴/۱
زیست محیطی	۹	۶۷/۸
کل پرسشنامه	۳۶	۹۰/۶

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۲)

در این تحقیق از دو شیوه‌ی آمار توصیفی و استنباطی در جهت تجزیه و تحلیل کمی داده‌ها استفاده گردیده است. در جهت بررسی عوامل مؤثر بر زیست پذیری در محدوده مورد مطالعه پژوهش، متناسب با مبانی نظری و فرضیات تحقیق، شاخص‌های مختلف بررسی شده‌اند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی، شاخص‌های گرایش به مرکز (میانگین، میانه و نما) شاخص‌های پراکندگی (واریانس، انحراف معیار، کشیدگی و چولگی و...) استفاده شد. همچنین به منظور بررسی و آزمون فرضیه‌ها از روش‌های آماری ضریب همبستگی، استفاده شد. تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS22 انجام و میزان سطح معناداری برای آزمون دو دامنه برابر با ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. به منظور تحلیل موضوع مورد پژوهش در منطقه اقدام مشخص نمودن شاخص‌هایی نمود. از آنجاکه شاخص‌های توسعه پایدار در این بافت فرسوده متعدد می‌باشد، برای این بافت شاخص‌های مناسبی را تحت چند عنوان کلی که هر یک دارای زیرمجموعه‌هایی هستند در (جدول ۳) در قالب گویه‌های پرسشنامه الکترونیک (سؤالات بسته) ابعاد توسعه پایدار نشان داده می‌شود. سؤالات به صورت طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت طراحی شده و دارای ساختار گزیننده خیلی کم الی خیلی زیاد می‌باشد. در مقیاس لیکرت ۵ مؤلفه در برگرفته می‌شود.

جدول ۳. مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار بافت فرسوده (بافت قدیم بوشهر)

ابعاد	نمونه سوال / گویه
نقش مدیریت شهری در بُعد دسترسی بافت فرسوده بوشهر مطلوب بوده است.	۱. عملکرد مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار و ایجاد زیرساخت‌های دائمی و کارآمد در جلوگیری از مهاجرت ساکنان واقعی بافت به خارج از محل موفق عمل نموده است. ۲. عملکرد مدیریت شهری در هم‌سطح سازی و تسهیل در دسترسی افراد ناتوان حرکتی در سطح بافت رضایت‌بخش بوده است.
نقش مدیریت شهری در بُعد اقتصادی بافت قدیم بوشهر مطلوب بوده است.	۱. عملکرد مدیریت شهری تا چه اندازه توانسته است بافت قدیم را به هسته‌ای درآمدزا برای ساکنین تبدیل نماید؟
نقش مدیریت شهری در بُعد اجتماعی بافت قدیم بوشهر مطلوب بوده است.	۱. مدیران شهری در جلب اعتماد ساکنان جهت مشارکت بیشتر در توسعه بافت موفق عمل نموده‌اند. ۲. ساکنین بافت قدیم نسبت به امنیت موجود رضایت دارند.
نقش مدیریت شهری در بُعد فرهنگی بافت قدیم بوشهر مطلوب بوده است.	۱. آیا عملکرد مدیریت شهری در حفظ، مرمت و احیا و شناساندن بناهای باارزش معماری بافت به عموم قابل قبول است؟ ۲. مدیریت شهری در برنامه‌های توسعه‌ای خود به احیا و ترویج آداب و رسوم و سنن اهالی بافت توجه داشته

نقش مدیریت شهری در بُعد زیست محیطی ۱. آیا عملکرد مدیریت شهری در ترغیب ساکنان بافت نسبت به استفاده از مصالح بوم ساخت رضایت بخش بافت قدیم بوشهر مطلوب بوده است. می باشد؟
منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۲)

محدوده مورد مطالعه

موقعیت جغرافیایی قرارگیری بندر بوشهر بین ۲۷ درجه و ۱۴ دقیقه تا ۳۰ درجه و ۱۶ دقیقه عرض شمالی و ۵۰ درجه و ۵۲ دقیقه تا ۵۲ درجه و ۵۸ دقیقه طول شرقی می باشد. این بندر در ارتفاعی ۱۸ متری از سطح دریا و در منطقه ساحلی خلیج همیشه فارس واقع گردیده و از آب و هوای نیمه بیابانی گرم برخوردار است. این بندر در قالبی به صورت شبه جزیره بوده و از تمامی جهات به دریا منتهی می گردد و تنها از بخش شرقی از طریق محور بوشهر - شیراز با خشکی مرتبط است (مهندسان مشاور داض، ۱۳۶۸: ۱).

این شهرستان از شمال به شهرستان گناوه، از جنوب به دریای خلیج فارس و شهرستان تنگستان، از غرب به خلیج فارس و از شرق توسط شهرستان دشتستان احاطه گردیده است. شبه جزیره بوشهر در ساحل شمالی خلیج فارس به ابعاد تقریبی ۲۰ کیلومتر و در ۸ کیلومتر استقرار یافته است. بخش شمالی و غربی آن محدود به دریا و بخش شرقی آن در نیمه شمالی محدود به اراضی پست و آب گیر و بخش جنوبی نیز به دریا منتهی می گردد به استثنای پهنه مربوط به دماغه شمالی و حوزه میانی تا جنوبی پهنه کوچکی از سرزمین مرکزی شبه جزیره بوشهر جزء اراضی پست محسوب گردیده و شیب عمومی آن کمتر از ۲ درصد است (مهندسان مشاور شهر و برنامه، ۱۳۸۷: ۹). همان طور که در (شکل ۳) مشاهده می شود بافت قدیم چهار محل در محدوده شمالی شهر بوشهر و شامل محلات دهدشتی، شنیدی، کوتی و بهبهانی می باشد.

شکل ۱. موقعیت جغرافیایی بافت تاریخی بندر بوشهر
منبع: (ترسیم نگارندگان)

از سال ۱۳۰۰ تا ۱۳۳۵ بندر بوشهر رشد آهسته ای را آغاز نمود. توسعه کالبدی شهر بوشهر در این بازه زمانی به کندی در جریان بود. بافت قدیم بوشهر یا همان چهار محل «کوتی، شنیدی، دهدشتی و بهبهانی» که از جمله بافت های مسئله دار

در بوشهر کنونی نیز به شمار می‌آیند، در این دوره با جمعیتی بومی و مهاجر به‌عنوان بخش مرکزی و قلب شهر حیات داشتند و راسته‌های بازار اصلی و تاریخی شهر نیز در این حیطة قرار داشت که از آن می‌توان به راسته‌هایی از قبیل راسته زرگران (یهودی)، آهنگران، قصاب‌ها، بزازان، سماکان و... اشاره نمود و این مهم سبب شد که باگذشت زمان و پس از انقلاب این بافت همچنان به‌عنوان قلب تپنده دادوستد شهر جایگاه خود را حفظ نماید.

یکی از مهم‌ترین عوامل حرکت به‌سوی بافت ناکارآمد در چهار محل را می‌توان به مواردی همچون علل ساختاری و غیر ساختاری شامل ساختار اقتصادی، نارسایی نظام مدیریت و برنامه‌ریزی شهری، وزن بالای هزینه‌های مرمت و بازسازی مسکن در قالب الزامات بافت تاریخی، نبود رویکرد، برنامه‌ها و سیاست‌گذاری جامع‌اندیش در مدیریت و نظام برنامه‌ریزی شهری، عدم برنامه‌ریزی اجتماعی همراه با برنامه‌ریزی‌های کالبدی اشاره نمود. این مجموعه ناکارآمد به دلیل استقرار تعداد زیادی از شهروندان در آن، کمبود خدمات شهری مناسب، مشکلات همچون سیمای بافت نامطلوب، ضعف در زیرساخت‌ها، مشکل در دسترسی‌ها، معضلات فرهنگی و تعارض با ساختار کل شهر، یکی از چالش‌های اساسی شهرنشینی پایدار به‌حساب می‌آید که در صورت بی‌توجهی و درک نکردن ویژگی‌های کالبدی، اجتماعی و دسترسی به امکانات و اقتصادی و زیست‌محیطی این بافت و عدم اتخاذ روش‌های مدیریتی کارآمد، در آینده چالشی عمده بر سر راه توسعه پایدار شهری تبدیل خواهد گشت. از این‌رو، به‌منظور حل چنین مشکلاتی در برنامه‌ریزی شهری، به‌ویژه در بافت‌های فرسوده و ناکارآمد، به برنامه‌ریزی تازه و اتخاذ راهکارهای مطلوب نیازمند است که به نظر می‌رسد استفاده از راهبرد توسعه شهری به دلیل دارا بودن اهدافی چون کاهش فقر شهری، رشد عادلانه، تقویت رقابت اقتصادی شهر، ایجاد فرصت برابر جهت بهره‌مندی از زندگی اقتصادی و سیاسی، اشتغال مولد و بهبود شرایط اسکان، خصوصاً در بافت‌های فرسوده که از جنبه‌های مختلف مشکلات محیط زیستی، اجتماعی، اقتصادی، امنیت، کالبدی و عدم دسترسی به امکانات مواجه‌اند، می‌توان گوشه‌ای از مشکلات موجود در این بافت ناکارآمد را حل و راه رسیدن به توسعه پایدار را فراهم نمود. طرح جامع و تفصیلی که سند توسعه شهر در کشور ما محسوب می‌گردند، بیشتر ایفاگر نقش بازدارندگی بوده و نقش هدایت‌کنندگی در آن‌ها بسیار کم‌رنگ می‌باشد (کاردار و همکاران، ۱۳۸۸: ۱۸۳).

بحث و یافته‌ها

آمار توصیفی پژوهش

یافته‌های توصیفی به‌دست‌آمده در ارتباط با وضعیت جنسیت، اشتغال، سن، تحصیلات، سابقه سکونت در نمونه پژوهش مطابق (جدول ۴) نشان می‌دهد:

جدول ۴. درصد پارامترهای جنسیت، اشتغال، سن، تحصیلات، سابقه سکونت

پارامتر	جنس	وضعیت اشتغال		سن		تحصیلات		سابقه سکونت	
		پارامتر	درصد	پارامتر	درصد	پارامتر	درصد	پارامتر	درصد
مرد	۶۱/۷	شاغل	۴۵/۷	زیر ۲۰ سال	۱۲/۹	دیپلم و زیر دیپلم	۳۵/۴	زیر ۲۰ سال	۳۹/۱
زن	۳۸/۳	بیکار	۲۳/۴	۲۰-۳۰	۳۰/۷	فوق‌دیپلم/کاردانی	۲۰/۲	۲۰-۳۰	۲۶/۲

امینی نژاد و همکاران / نقش مدیریت شهری در توسعه بافت ها.....								۶۳
جمع	۱۰۰	بازنشسته	۱۰/۲	۳۰-۴۰	۳۰/۷	لیسانس/ کارشناسی	۳۰/۷	۱۸/۱
		محل/دانشجو	۲۰/۷	۴۰-۵۰	۱۴/۲	کارشناسی ارشد	۱۲/۳	۹/۲
		جمع	۱۰۰	بالای ۵۰	۱۱/۵	دکتری و بالاتر	۱/۳	۷/۳
				سال			سال	
				جمع	۱۰۰	جمع	۱۰۰	جمع
								۱۰۰

یافته‌های توصیفی به دست آمده در ارتباط با وضعیت جنسیت در نمونه پژوهش فراوانی، مردان را بالغ‌بر ۶۰٪ و زنان را حدود ۴۰٪ از حجم نمونه پژوهش نشان می‌دهد. همین‌طور وضعیت اشتغال بیانگر این نکته می‌باشد که اکثریت نمونه معادل (۴۵/۷) افراد شاغل به خود اختصاص می‌دهند. در بررسی وضعیت گروه‌های سنی نیز مشخص گردید که گروه سنی ۲۰ تا ۴۰ سال بالاترین درصد (۶۱/۴) و گروه سنی بالای ۵۰ سال کمترین درصد (۱۱/۵) از حجم نمونه را تشکیل می‌دهند. تحلیل میزان تحصیلات نمونه پژوهش نیز مبین این مهم بوده که حدود یک‌سوم از حجم نمونه (۳۵/۴) دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم و پس‌از آن، (۳۰/۷) دارای تحصیلات کارشناسی می‌باشند. در بررسی وضعیت سابقه سکونت در نمونه پژوهش مشاهده می‌گردد بالغ‌بر ۶۰٪ نمونه پژوهش دارای سابقه سکونت بالای ۲۰ سال می‌باشند.

وضعیت سکونت در نمونه پژوهش

وضعیت سکونت را در نمونه پژوهش نشان می‌دهد همان‌گونه که در جدول ۵ مشاهده می‌شود فراوانی ساکنین در محله بهبهانی (۲۴/۹)، محله دهدشتی (۲۷/۸)، محله شنیدی (۲۱/۵)، محله کوتی (۲۵/۷) می‌باشند.

جدول ۵. فراوانی و درصد وضعیت محل سکونت در نمونه پژوهش

آماره متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
محله بهبهانی	۹۵	۲۴/۹
محله دهدشتی	۱۰۶	۲۷/۸
محله شنیدی	۸۲	۲۱/۵
محله کوتی	۹۸	۲۵/۷
جمع کل	۳۸۱	۱۰۰

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

یافته‌های تحلیلی پژوهش - غربالگری داده‌ها

برای بررسی مفروضه‌های آمار پارامتریک همان‌گونه که از قبل مشخص شد داده‌های پژوهش به صورت فاصله‌ای اندازه‌گیری شده است همچنین از روش نمونه‌گیری احتمالی برای انتخاب نمونه‌ها استفاده شده‌است که از طرف دیگر با توجه به یافته‌های (جدول ۶) می‌توان بیان نمود که ضرایب کشیدگی و چولگی متغیر پژوهش و ابعاد آن در محدوده ۲+ و ۲- قرار دارد که نشان می‌دهد فرض نرمال بودن توزیع نیز رعایت شده است.

جدول ۶. تحلیل توصیفی ابعاد توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر

آماره	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی		اماره	خطای استاندارد
					خطای استاندارد	آماره		
دسترسی	۱/۰۰	۴/۰۰	۲/۲۱	۰/۲۸	۱/۳۶۵	۱/۸۰۶	خطای استاندارد	۱/۸۰۶
اقتصادی	۱/۰۰	۴/۰۰	۱/۹۷	۰/۳۱	۱/۱۸۸	۱/۱۵۶	خطای استاندارد	۱/۱۵۶
اجتماعی	۱/۰۰	۴/۰۰	۲/۳۹	۰/۲۹	-۱/۷۶۷	-۰/۲۴۹	خطای استاندارد	-۰/۲۴۹
فرهنگی	۱/۰۰	۴/۰۰	۲/۳۶	۰/۲۸	-۱/۴۸۱	۱/۳۵۶	خطای استاندارد	۱/۳۵۶
زیست محیطی	۱/۰۰	۴/۰۰	۲/۳۱	۰/۲۷	-۱/۲۴۹	۱/۵۲۰	خطای استاندارد	۱/۵۲۰

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

تحلیل همبستگی بُعدها

(جدول ۷) ماتریس همبستگی ابعاد پژوهش را نشان می‌دهد با توجه به اینکه همه ضرایب میزان بالا و معنادار را نشان می‌دهد می‌توان فرض خطی بودن رابطه را هم مورد پذیرش قرار داد.

جدول ۷. ماتریس همبستگی ابعاد توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر

دسترسی	اقتصادی	اجتماعی	فرهنگی	زیست محیطی
۱	۰/۴۸۴	۰/۴۴۲	۰/۴۴۹	۰/۵۱۶
۰/۴۸۴	۱	۰/۳۲۷	۰/۴۱۵	۰/۴۲۷
۰/۴۴۲	۰/۳۲۷	۱	۰/۵۳۱	۰/۴۶۸
۰/۴۴۹	۰/۴۱۵	۰/۵۳۱	۱	۰/۴۷۸
۰/۴۲۷	۰/۴۲۷	۰/۴۶۸	۰/۴۷۸	۱

*ضریب همبستگی معنادار در سطح ۰/۰۱ (دو دامنه)

آزمون فرضیه‌ها و سوال‌های پژوهش

به منظور بررسی و آزمون فرضیه‌های پژوهش از روش‌های آماری ضریب همبستگی، رویکرد پیشرفته معادلات ساختاری (تحلیل عامل تأییدی مرتبه دوم) استفاده شد. تحلیل‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS 22 انجام و میزان سطح معناداری برای آزمون دو دامنه برابر با ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

فرضیه ۱: نقش مدیریت شهری در بُعد شاخص دسترسی توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر مطلوب بوده است.

جدول ۸. نتایج آزمون T شاخص‌های بعد دسترسی توسعه پایدار بافت فرسوده

آماره	خطای	میانگین	میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری	فاصله اطمینان ۹۵٪
بُعد شاخص دسترسی	خطای استاندارد	میانگین	میانگین	۸۱/۳۴۱	۳۸۰	۰/۰۱	۲/۱۵ - ۲/۲۶

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

فرضیه ۲: نقش مدیریت شهری در بُعد شاخص اقتصادی توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر مطلوب بوده است.

جدول ۹. نتایج آزمون T شاخص های بُعد اقتصادی توسعه پایدار بافت فرسوده

آماره	خطای میانگین	خطای استاندارد میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری	فاصله اطمینان ۹۵٪	
						حد پایین	حد بالا
بُعد شاخص اقتصادی	۱/۹۷	۰/۰۳۱	۶۲/۹۴۰	۳۸۰	۰/۰۱	۱/۹۱	۲/۰۳

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

فرضیه ۳: نقش مدیریت شهری در بُعد شاخص اجتماعی توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر مطلوب بوده است.

جدول ۱۰. نتایج آزمون T شاخص های بُعد اجتماعی توسعه پایدار بافت فرسوده

آماره	خطای میانگین	خطای استاندارد میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری	فاصله اطمینان ۹۵٪	
						حد پایین	حد بالا
بُعد شاخص اجتماعی	۲/۳۹	۰/۰۲۸	۸۴/۹۵۳	۳۸۰	۰/۰۱	۲/۳۴	۲/۴۵

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

فرضیه ۴: نقش مدیریت شهری در بُعد شاخص فرهنگی توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر مطلوب بوده است.

جدول ۱۱. نتایج آزمون T شاخص های بُعد فرهنگی توسعه پایدار بافت فرسوده

آماره	خطای میانگین	خطای استاندارد میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری	فاصله اطمینان ۹۵٪	
						حد پایین	حد بالا
بُعد شاخص فرهنگی	۲/۳۶	۰/۰۲۸	۸۴/۹۱۵	۳۸۰	۰/۰۱	۲/۳۱	۲/۴۲

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

فرضیه ۵: نقش مدیریت شهری در بُعد شاخص زیست محیطی توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر مطلوب بوده است.

جدول ۱۲. نتایج آزمون T شاخص های بُعد زیست محیطی توسعه پایدار بافت فرسوده

آماره	خطای میانگین	خطای استاندارد میانگین	t	درجه آزادی	سطح معناداری	فاصله اطمینان ۹۵٪	
						حد پایین	حد بالا
بُعد زیست محیطی	۲/۳۱	۰/۰۲۷	۸۶/۳۴۵	۳۸۰	۰/۰۱	۲/۲۶	۲/۳۶

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

تحلیل نقش مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر

نتایج وضعیت شناسی نقش مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار بافت فرسوده شهر بوشهر نشان می دهد که میانگین محاسبه شده نمره آزمودنی ها در فاصله اطمینان ۹۵ درصدی آزمون t و در حد بالای آن قرار دارد؛ می توان نتیجه گرفت که وضعیت مدیریت شهری در راستای توسعه پایدار بافت فرسوده در محدوده مورد مطالعه در وضعیت مناسب قرار دارد و این یافته در سطح $(\alpha=0.01)$ معنادار است.

جدول ۱۳. نتایج آزمون T شاخص‌های توسعه پایدار بافت فرسوده

آماره	خطای میانگین	استاندارد میانگین	t	درجه آزادی	فاصله اطمینان ۹۵٪	
					سطح معناداری	حد پایین / حد بالا
بُعد توسعه پایدار بافت فرسوده	۲/۱۴	/۰۲۱	۱۰۲/۰۳۹	۳۸۰	۰/۰۱	۲/۱۰ / ۲/۱۸

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

در نتیجه به طور کلی از دیدگاه ساکنان بافت قدیم شهر بوشهر وضعیت توسعه پایدار بافت فرسوده و نقش مدیریت شهری، مطلوب بوده است.

تحلیل اهمیت و رتبه‌بندی شاخص‌های توسعه پایدار در بافت فرسوده شهر بوشهر

در جدول بُعد میانگین و انحراف استاندارد متغیرها ارائه شده است. دامنه میانگین از ۰ تا ۵ می‌باشد. مقایسه میانگین شاخص‌های توسعه پایدار در بافت فرسوده شهر بوشهر نشان می‌دهد که بالاترین میانگین (۲/۳۹) متعلق به بُعد اجتماعی و پایین‌ترین میانگین (۱/۹۷) متعلق به بُعد اقتصادی است.

جدول ۱۴. بُعد میانگین و انحراف استاندارد و رتبه‌بندی متغیرها

بُعد	نمونه	میانگین	خطای استاندارد	حد پایین	حد بالا	میانگین رتبه
دسترسی	۳۸۱	۲/۲۱	/۵۳۰	۱	۴	۲/۹۰
اقتصادی	۳۸۱	۱/۹۷	/۶۱۰	۱	۴	۲/۳۵
اجتماعی	۳۸۱	۲/۳۹	/۵۵۰	۱	۴	۳/۳۴
فرهنگی	۳۸۱	۲/۳۶	/۵۴۴	۱	۴	۳/۲۷
زیست‌محیطی	۳۸۱	۲/۳۱	/۵۲۳	۱	۴	۳/۱۵

منبع: (تحلیل نگارندگان، ۱۴۰۱)

در (جدول ۱۴) وضعیت رتبه‌بندی متغیرها را نشان می‌دهد؛ نتایج آزمون فریدمن نشان داد که اهمیت و رتبه بُعدهای توسعه پایدار در بافت فرسوده شهر بوشهر با یکدیگر متفاوت می‌باشد ($P > 0.01$ ، $df = 4$ ، مجذور کای $= 220.4334$). مقایسه میانگین رتبه‌ها نشان می‌دهد که بالاترین میانگین رتبه (۳/۳۵) به بُعد اجتماعی اختصاص دارد و که بدین معناست که مهم‌ترین بعد توسعه پایدار در بافت فرسوده شهر بوشهر از نظر ساکنین بُعد اجتماعی است. پس‌از آن، مهم‌ترین بُعدها به ترتیب شامل بعد فرهنگی، زیست‌محیطی، دسترسی و اقتصادی می‌شود.

نتیجه‌گیری

با تأمل و اندیشه در نیروهای مؤثر در سطح پایداری محله‌ای و به‌ویژه بافت‌های فرسوده و تاریخی شهرها، اگر مدیریت شهری را پروسه یکپارچه‌سازی تلاش‌های دولت و شهروندان جهت بهبود اوضاع کالبدی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و زیست‌محیطی شهرها و به‌طور خاص بافت‌های شهری در نظر بگیریم، مفهوم پایداری، رشد و تعالی به ذهن تبادر می‌گردد و به‌نوعی مدیریت شهری با شکل دادن به فضای زندگی در تمامی زمینه‌ها، به دنبال ارتقاء رفاه شهروندان و دستیابی به توسعه پایدار محله‌ای (بافت) و شهری است. حال با ارزیابی عملکرد، مدیریت شهری قادر می‌گردد میزان بهره‌وری سیستم خود را بررسی و نقاط ضعف و قوت آن را تعیین و جهت اصلاح، رشد و توسعه پایدار شهری، برنامه‌ریزی کند. با توجه به مطرح گردیدن توسعه پایدار به‌عنوان اصلی‌ترین شعار هزاره سوم که نشأت گرفته از تأثیر

شهرها بر زیست کره و بُعدهای گوناگون زندگی بشر می‌باشد و بی‌شک سخن از پایداری و توسعه پایدار بدون در نظر گرفتن و توجه به شهر و مقوله شهرنشینی بی‌معنی خواهد بود. بر این مبنا یکی از الزامات ضروری مهم و حساس شهر و شهرنشینی عصر حال، توسعه این بافت ها می‌باشد. نتایج حاصله در راستای بررسی بُعد دسترسی مبین این است که میانگین محاسبه‌شده نمره آزمون‌ها با نمره ۲/۲۱ در فاصله اطمینان قرار گرفته است که حد بالای آن معادل نمره ۲/۲۶ را نشان می‌دهد. در بُعد اقتصادی نتایج نشان می‌دهد که میانگین محاسبه گردیده نمره آزمون‌ها ۱/۹۷ بوده و در حد بالا دارای نمره ۲/۰۳ می‌باشد که می‌توان از آن به این نتیجه دست پیدا نمود. در بررسی پژوهش از بُعد اجتماعی میانگین به‌دست‌آمده از نمره آزمون‌ها در فاصله اطمینان قرار داشته و حد بالای ۲/۴۵ و میانگین آن نمره ۲/۳۹ را نشان می‌دهد. بُعد فرهنگی موضوع پژوهش گویای این مهم بوده که میانگین محاسبه‌شده نمره آزمون‌ها برای این بُعد ۲/۳۶ در حد بالا آن نمره ۲/۴۲ به‌دست‌آمده است. بُعد زیست‌محیطی موضوع پژوهش نیز بیان می‌دارد که میانگین محاسبه گردیده نمره آزمون‌ها جهت بعد زیست‌محیطی ۲/۳۱ که حد بالای آن ۲/۳۶ حاصل آمده است. بنابراین نتایج به‌دست‌آمده از بررسی و تحلیل هر ۵ بُعد گواه بر این می‌باشد که نمره تمامی ابعاد در فاصله اطمینان قرار داشته و علاوه بر مطلوبیت و تأیید شدن در سطح معناداری ۰/۰۱ نیز جای می‌گیرند. نتایج به‌دست‌آمده بیانگر این مطلب است که پنج بُعد دسترسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی به‌عنوان های شاخص‌های تأثیرگذار مدیریت شهری در توسعه بافت فرسوده بوشهر می‌باشد. لذا بُعد اجتماعی با نمره میانگین ۲/۳۹ بیشترین رتبه و بُعد اقتصادی با میانگین نمره ۱/۹۷ کمترین رتبه را در بین ابعاد بافت قدیم بوشهر به خود اختصاص داده‌اند. بر پایه نتایج به‌دست‌آمده از آزمون تی و ارزیابی میانگین متغیرهای پژوهش، سطح وضعیت فعلی هر یک از متغیرها در حد مطلوب معناداری می‌باشد و به بیان بهتر با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان عنوان نمود در حد متوسط قابل قبول است. این نتایج مبین این مهم بوده که مدیریت شهری جهت دستیابی به سطح رضایتی خیلی خوب و یا حتی عالی از دید ساکنان بافت قدیم بوشهر، باید کوشش بیشتری به کار برد. با توجه به نتایج به دست آمده از بررسی فرضیه‌ها جهت بهبود وضعیت عملکرد مدیریت شهری در توسعه پایدار بافت قدیم شهر بوشهر با در نظر گرفتن مقوله حفظ بناهای باارزش تاریخی موجود در سطح بافت پیشنهادت زیر ارائه می‌گردد:

- ❖ هم‌سطح سازی و کف سازی گذریندی‌ها جهت هموارسازی تردد سواره (کنترل‌شده) و پیاده.
- ❖ تعیین مشوق‌هایی همانند تسهیلات بانکی با بهره‌پایین جهت: مرمت و بازسازی بناها مطابق الگوهای طراحی تحت ضوابط بافت.
- ❖ ایجاد اقامتگاه‌های بوم گردی، رستوران و کافه‌های تفریحی و کارگاه‌های مشاغل خانگی در توانمندسازی بومیان بافت قدیم و ایجاد انگیزه اقتصادی.
- ❖ تقویت روحیه اجتماعی اهالی از طریق مشارکت دادن و نظرخواهی از ساکنان در تصمیم‌گیری‌ها.
- ❖ افزایش سطح امید به زندگی با ایجاد و جایگذاری مراکز آموزشی، درمانی، ورزشی، تفریحی، خدمات عمومی و...
- ❖ بهبود دغدغه‌های اهالی با اقداماتی از قبیل تقویت روشنایی معابر، تعبیه شیرهای آتش‌نشانی در سطح بافت، راه‌اندازی اورژانس موتور و...
- ❖ ایجاد ایستگاه‌های فرهنگ و گفتگو، باجه‌های کتاب و مقاله در سطح میادین و گره‌های شهری موجود بافت.
- ❖ اعتلای فرهنگ ساکنان با اقداماتی نظیر تبدیل عمارت‌های تاریخی بلااستفاده به کانون‌های فکری کودکان، ایجاد کارگاه‌های آموزشی و هنری، ایجاد موزه‌های تخصصی مانند مشاغل در حال نابودی و...

- ❖ کیفیت بخشی به ابعاد زیست محیطی بافت فعالیت‌هایی از قبیل گسترش و ایجاد فضای سبز در سطح معابر، تشویق ساکنان در جهت حفظ درختان موجود و پرورش گل و گیاهان فصلی رونده در جداره‌های بافت با ایده زیباسازی منظر و سیمای بافت
- ❖ برقراری جرائم سنگین جهت قطع درختان، دفع مکانیزه و بهداشتی پسماند، کنترل و نابودی جانوران موذی و بیماری‌زا با شناسایی کلونی آن‌ها و نابودی این کلونی‌های بیماری‌زا
- ❖ ترمیم شبکه فاضلاب و جلوگیری از رهاسازی آن به دریا

حامی مالی

این اثر حامی مالی نداشته است.

سهام نویسندگان

نویسندگان در انجام این پژوهش سهم برابر دارند.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌دارند، هیچ تضاد منافی در رابطه با نویسندگی و یا انتشار این مقاله ندارند.

تقدیر و تشکر

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله مستخرج از رساله دکتری است و حامی نداشته است.

منابع

- ۳۰) پرهیزکار، اکبر و فیروز بخت، علی (۱۳۹۰). چشم‌انداز مدیریت شهری در ایران با تأکید بر توسعه پایدار شهری، نشریه جغرافیایی سرزمین، (۳۲) ۸، ۶۶-۴۳. <https://www.sid.ir/paper/116189/fa>
- ۳۱) پزشکی، مهدی و شریعت پناهی، مجید ولی (۱۳۹۸). بررسی و تحلیل رابطه مدیریت شهری و توسعه پایدار در بافت‌های تاریخی (مطالعه موردی بافت تاریخی شیراز)، فصلنامه علمی-پژوهشی جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، (۲) ۹، ۵۰۱-۴۷۵. https://www.jgeoqeshm.ir/article_89109_b626b52e381a7e04a279275adc9e7565.pdf
- ۳۲) پوراحمد، احمد؛ مهدیان بهنمیری، معصومه و مهدی، علی (۱۳۹۲). تحلیلی بر عوامل عدم تحقق مدیریت واحد شهری از دیدگاه قوانین موجود، فصلنامه اقتصاد و مدیریت شهری، شماره ۲، ۳۱-۵۰. <https://www.sid.ir/paper/240210/fa>
- ۳۳) رضویان، محمدتقی (۱۳۸۵). بررسی تطبیقی تحولات مکانی فضایی شهرهای رودهن و بومهن، نشریه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی، (۸) ۲، ۱۴۰-۱۱۹. <https://jgs.khu.ac.ir/article-1-538-fa.html>
- ۳۴) رهنمایی، محمدتقی؛ سجادی، ژیلا و نصیری، اسماعیل (۱۳۸۵). بررسی ناپایداری‌های امنیتی کلان‌شهر تهران بر اساس شاخص‌های توسعه پایداری، مجله پژوهش‌های جغرافیایی، شماره ۵۷، ۱۷۸. <http://ensani.ir/fa/article/47474/>
- ۳۵) زیاری، کرامت‌الله و موسوی، میرنجف (۱۳۸۴). بررسی سلسله‌مراتب شهری در استان آذربایجان غربی، مجله پژوهشی دانشگاه اصفهان، (۱) ۱۸، ۱۷۸-۱۶۳. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/101998/>
- ۳۶) زیاری، کرامت‌الله (۱۳۸۲). برنامه ریزی کاربری اراضی شهری، دانشگاه یزد، چاپ اول.
- ۳۷) ستاری، حسن (۱۳۸۸). نگرشی بر مفاهیم مدیریت شهری حضرت رسول اکرم (ص) در شهر مدینه تجلی زیبای مدیریت شهری در شهر اسلامی، نشریه مدیریت بهره‌وری (فراسوی مدیریت)، (۱۰) ۳، ۱۴۶-۱۰۵. https://jpm.tabriz.iau.ir/article_518506.html
- ۳۸) سرایی، محمدحسین؛ سجادی، ژیلا؛ علیان، مهدی و لشگری، احسان (۱۳۹۴). بازخوانی نقش و عملکرد مدیریت شهری در تحقق محله تاریخی پایدار (مورد پژوهی: بافت تاریخی شهر یزد)، نشریه جغرافیا و توسعه، (۴۱) ۱۳، ۱۳۰-۱۰۵. https://gdij.usb.ac.ir/article_2231.html
- ۳۹) سعیدنیا، احمد (۱۳۷۹). کتاب سبز شهری، انتشارات سازمان شهرداری‌های کشور.

- (۴۰) شکویی، حسین (۱۳۷۳). نظریه جغرافیایی و برنامه‌ریزی در تبیین مسائل شهری، نشریه تحقیقات جغرافیایی، شماره ۳۲، ۵-۱۶. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/959211/>
- (۴۱) شمعی زاده، علی و پوراحمد، احمد (۱۳۸۵). بهسازی و نوسازی شهری از دیدگاه علم جغرافیا، انتشارات دانشگاه تهران.
- (۴۲) شیعه، اسماعیل (۱۳۸۷). دانشنامه مدیریت شهری و روستایی، موسسه فرهنگی، اطلاع رسانی و مطبوعاتی (سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور)، چاپ اول، شمارگان ۵۰۰۰ نسخه.
- (۴۳) شیعه، اسماعیل (۱۳۸۲). لزوم تحول مدیریت شهری در ایران، فصلنامه جغرافیا و توسعه، (۱) ۱، ۳۷-۶۲. https://gdij.usb.ac.ir/article_3640.html
- (۴۴) صحرائی، امیر (۱۳۹۸). بررسی نقش مدیریت شهری بر ساماندهی بافت فرسوده (مورد مطالعه شهرداری منطقه ۶ شهر تهران)، مجله مطالعات جغرافیا، عمران و مدیریت شهری، (۳)، ۵۶-۶۰. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/1686505>
- (۴۵) صفایی پور، زهرا (۱۳۹۶). نقش مدیریت شهری در راستای تحقق توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی: شهر ایلام)، مطالعات عمران شهری، (۳) ۱، ۱۹۲-۱۶۸. <https://ensani.ir/fa/article/382433/>
- (۴۶) طاهرخانی، حبیب‌الله و متوسلی، محمد مهدی (۱۳۸۵). مدیریت شهری: مدیریت بافت تاریخی شهرهای ایران (چالش‌ها و راهبردها)، نشریه مدیریت شهری و روستایی، شماره ۱۸، ۹۷-۱۰۷. <http://ensani.ir/fa/article/61306/>
- (۴۷) علیان، مهدی؛ فرجی، امین و سرایی، محمدحسین (۱۳۹۶). تحلیل عملکرد مدیریت شهری بر پایه معیارهای پایداری محله‌ای در بافت تاریخی شهر یزد، نشریه جغرافیا و آمایش شهری منطقه‌ای، شماره ۲۴، صص. ۲۱۴-۱۹۵. https://gaij.usb.ac.ir/article_3389.html
- (۴۸) فیروزبخت، علی؛ ابراهیمی، رضا و ربیعی فر، ولی‌الله (۱۳۹۱). ارزیابی ساختار اجتماعی-فرهنگی شهر با رویکرد توسعه پایدار شهری مطالعه موردی: شهر کرج، جغرافیا پژوهش و برنامه‌ریزی شهری، (۹) ۳، ۷۶-۵۵. https://jupm.marvdasht.iau.ir/article_1519.html
- (۴۹) فیروزی، محمدعلی؛ امان پور، سعید و زارعی، جواد (۱۳۹۸). تحلیل بسترهای نهادی تحقق مدیریت یکپارچه در بازآفرینی شهری پایدار بافت‌های فرسوده (منطقه موردی: شهر اهواز)، مجله پژوهش‌های جغرافیای انسانی، (۴) ۵۱، ۹۰۹-۸۹۱. <https://www.sid.ir/paper/375105/fa#downloadbottom>
- (۵۰) کاردار و همکاران، سعید (۱۳۸۸). طرح استراتژی توسعه شهری (CDS)، رویکردی راهبردی و نوین در مدیریت، طراحی و برنامه‌ریزی شهری، فصل‌نامه راهبرد، (۵۲) ۱۸، ۱۹۹-۱۸۳. <https://www.sid.ir/paper/89211/fa>
- (۵۱) لقای، حسنعلی و محمد زاده، حمیده (۱۳۷۸). مقدمه‌ای بر مفهوم توسعه شهری پایدار و نقش برنامه‌ریزی، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۶، ۳۲-۴۳. https://jhz.ut.ac.ir/article_14003.html
- (۵۲) مرصوصی، نفیسه (۱۳۸۳). توسعه‌یافتگی و عدالت اجتماعی شهر تهران، نشریه پژوهش‌های اقتصادی (رشد توسعه پایدار)، (۲) ۴، ۳۲-۱۹. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/106696/>
- (۵۳) مزینی، منوچهر (۱۳۷۹). سیمای شهر، انتشارات دانشگاه تهران.
- (۵۴) یازرلو، هانیه؛ اکبری، مهناز و خداداد، مهدی (۱۳۹۶). تحلیل سیاست‌های مدیریت شهری در بهبود کیفیت زندگی بافت‌های فرسوده شهری (مطالعه موردی: منطقه ۲، کلان‌شهر تهران)، نشریه پژوهش‌های نوین علوم جغرافیایی، معماری و شهرسازی، (۱) ۹، ۱۴۳-۱۲۵. <https://civilica.com/doc/707437/>
- (۵۵) یعقوبی، مهدی و شمس، مجید (۱۳۹۸). بازآفرینی بافت فرسوده با رویکرد توسعه پایدار مطالعه موردی: شهر ایلام، فصلنامه شهر پایدار، (۲) ۱، ۷۷-۶۳. https://www.jscty.ir/article_92132.html
- 56) Aliyan, M., Faraji, A. & Saraie, M. h. (2017). Analysis of urban management performance based on neighborhood sustainability criteria in the historical context of Yazd city, Journal of Geography and Regional Urban Analysis, (24), 195-214. [Persian]. https://gaij.usb.ac.ir/article_3389.html
- 57) 2Firouzbakht, A., Ebrahimi, R. & Rabiefar, V. (2012). Evaluation of the socio-cultural structure of the city with the approach of sustainable urban development, a case study: Karaj city, research geography and urban planning, 3 (9), 55-76. [Persian]. https://jupm.marvdasht.iau.ir/article_1519.html
- 58) Firouzi, M. A., Amanpour, S. & Zareie, J. (2019). Analyzing the Institutional Platforms of Realizing Integrated Management in Sustainable Urban Regeneration of Dilapidated Textures (Case Area: Ahvaz City), Journal of Human Geography Research, 4 (51), 891-909. [Persian]. <https://www.sid.ir/paper/375105/fa#downloadbottom>
- 59) Fridman, M. (1982). Capitalism and Freedom, Publisher. University Of Chicago.

- 60) Kardar, S. & Partners. (2009). Urban Development Strategy Plan (CDS), a strategic and innovative approach in urban management, design and planning, Strategy Quarterly, 18 (52), 183-199. [Persian]. <https://www.sid.ir/paper/89211/fa>
- 61) Kamruzzaman, M. D. & Yigitcanlar, T. (2015). Sustainability Magazine.
- 62) Laghaie, H. & Mohammadzadeh, H. (1999). An introduction to the concept of sustainable urban development and the role of planning, Fine Arts Journal, No. 6, 32-43. [Persian]. https://jhz.ut.ac.ir/article_14003.html
- 63) Maleki, S., Amanpour, S. & Bagheri. A. (2018). Journal Of Organizational Behavior Research.
- 64) Marsousi, N. (2004). Development and Social Justice of Tehran, Economic Research Journal (Sustainable Development Growth), 4, (4), 19-23. [Persian]. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/106696/>
- 65) Mazini, M. (2000). Simaye Shahr, Tehran University Press, P. 21. [Persian].
- 66) Parhizkar, A. & Firouzbakht, A. (2011). The perspective of urban management in Iran with an emphasis on sustainable urban development, Sarzemin Geographical Journal, 8 (32), 43-66. [Persian]. <https://www.sid.ir/paper/116189/fa>
- 67) Pezeshki, M. & Shariatpanahi, M. V. (2019). Investigating and analyzing the relationship between urban management and sustainable development in historical contexts (a case study of the historical context of Shiraz), Scientific-Research Quarterly of Geography (Regional Planning), 9 (2), 475-501. [Persian]. https://www.jgeoqeshm.ir/article_89109_b626b52e381a7e04a279275adc9e7565.pdf
- 68) Pourahmad, A., Mahdian Behmoniri, M. & Mahdi, A. (2013). An analysis of the factors of non-fulfillment of urban unit management from the point of view of existing laws, Quarterly Journal of Economics and Urban Management, No. 2, 31-50. [Persian]. <https://www.sid.ir/paper/240210/fa>
- 69) Rahnamaie, M. T. (2006). Investigating the security instabilities of Tehran metropolis based on sustainable development indicators, Journal of Geographical Research, No. 57, 178. [Persian]. <http://ensani.ir/fa/article/47474/>
- 70) Razaviyan, M. T., Sajadi, Zhila. & Nasiri, E. (2006). A comparative study of the spatial and spatial developments of the cities of Roudhen and Bomhen, Journal of Applied Research of Geographical Sciences, 6, (8), 119-140. [Persian]. <https://jgs.khu.ac.ir/article-1-538-fa.html>
- 71) Safaiepour, Z. (2017). The role of urban management in achieving sustainable urban development (case study: Ilam city), urban development studies, 1(2), 168-192. [Persian]. <https://ensani.ir/fa/article/382433/>
- 72) Saraie, M. H., Sajadi, Zh., Mahdi, A. & Lashgari. E. (2015). Rereading the role and performance of urban management in the realization of a sustainable historical neighborhood (case study: historical context of Yazd city), 13 (41) 105-130. [Persian]. https://gdij.usb.ac.ir/article_2231.html
- 73) Satari, H. (2009). A perspective on the concepts of urban management of Prophet Muhammad (pbuh) in the city of Madinah, a beautiful manifestation of urban management in an Islamic city, productivity management magazine (Beyond Management), 3 (10), 105-146. [Persian]. https://jpm.tabriz.iau.ir/article_518506.html
- 74) Shamaiezadeh, A. & Pourahmad, A. (2006). Urban improvement and modernization from the point of view of geography, Tehran University Press, 111. [Persian].
- 75) Shieh, E. (2008). Encyclopedia of Urban and Rural Management, Cultural, Information and Press Institute (Organization of Municipalities and Villages of the Country), [Persian].
- 76) Shieh, E. (2003). Necessity of transformation of urban management in Iran, Quarterly Journal of Geography and Development, 1 (1), 31-62. [Persian]. https://gdij.usb.ac.ir/article_3640.html
- 77) Shokoei, H. (1994). Geographical theory and planning in explaining urban issues, Geographical Research Journal, No.(32), 5-16. [Persian]. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/959211/>
- 78) Taherkhani, H. A. & Motevasseli, M.M. (2006). Urban management: management of the historical context of Iranian cities (challenges and strategies), urban and rural management journal, No. (18), 97-107. [Persian]. <http://ensani.ir/fa/article/61306/>
- 79) Rozati, S.H., Kazemzadeh, M. & Vaseghi, A.M. (2015). Journal of scientific research, modern city studies.
- 80) Yaghoubi, M. & Shams, M. (2019). Regeneration of worn-out fabric with a sustainable development approach, case study: Ilam City, Sustainable City Quarterly, 2 (1), 63-77. [Persian]. https://www.jscity.ir/article_92132.html

- 81) Yazarlou, H., Akbari, M. & Khodadad, M. (2017). Analysis of urban management policies in improving the quality of life of worn-out urban tissues (case study: Region 2, Tehran metropolis), Vol. 1, No. 9, PP. 125-143. [Persian]. <https://civilica.com/doc/707437/>
- 82) Ziyari, K. A. (2003). Urban land use planning, Yazd University, Pub. 1. [Persian].
- 83) Ziyari, K. A. & Mousavi, M. N. (2005). Survey of urban hierarchy in West Azarbaijan province, Isfahan University Research Journal, 18 (1), 163-178. [Persian]. <https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/101998/>

